

Trường: THCS Bình Hòa

Gv: Trương Thị Phương Thi

NỘI DUNG BÀI HỌC SINH HỌC 9

Bài 42: Ảnh hưởng của ánh sáng lên đời sống sinh vật

I/ Ảnh hưởng của ánh sáng lên đời sống thực vật:

- Thực vật có tính hướng sáng.
- Ánh sáng ảnh hưởng đến đời sống thực vật, làm thay đổi những đặc điểm hình thái, sinh lí và tập tính của thực vật.
- Mỗi loài cây thích nghi với điều kiện chiếu sáng khác nhau. Có nhóm cây ưa sáng và nhóm cây ưa bóng.

VD : các cây mọc trong rừng rậm có thân cao, thẳng, cành chỉ tập trung ở phần ngọn. Cây mọc ngoài ánh sáng có thân thấp và tán rộng. Cây ngoài ánh sáng thường quang hợp và thoát hơi nước mạnh hơn cây nơi bóng râm.

I/ Ảnh hưởng của ánh sáng lên đời sống động vật:

- Ánh sáng ảnh hưởng đến đời sống động vật, tạo điều kiện cho động vật nhận biết các vật và định hướng di chuyển trong không gian, ảnh hưởng tới hoạt động, khả năng sinh sản, sinh trưởng của động vật.

VD: Ong có thể bay xa tới hàng chục km để tìm mật hoa. Chim, bìm bịp và gà cỏ thường đi ăn trước lúc mặt trời mọc, chào mào và chích chòe đi ăn lúc mặt trời mọc. Vạc, sếu, cú mèo lại kiếm ăn vào ban đêm....bò, dê, cừu hoạt động vào ban ngày.

- Mùa xuân và mùa hè có ngày dài hơn mùa đông là mùa sinh sản của các loài chim. Có 2 nhóm động vật :

+ ĐV ưa sáng : gồm ĐV hoạt động về ban ngày . Vd: mèo, chó, bò, gà...

+ ĐV ưa tối : gồm ĐV hoạt động về ban đêm, sống trong hang, trong đất, dưới đáy biển sâu. Vd: dơi, cóc nhà...

Bài 43: Ảnh hưởng của nhiệt độ và độ ẩm lên đời sống sinh vật

I/ Ảnh hưởng của nhiệt độ lên đời sống sinh vật:

- Đa số SV sống ở nhiệt độ từ 0°C đến 50°C. Có một số sinh vật nhờ có khả năng thích nghi cao nên có thể sống được ở nhiệt độ rất thấp hoặc rất cao.

- Nhiệt độ của môi trường có ảnh hưởng đến hình thái, sinh lý của sinh vật giúp sinh vật thích nghi với môi trường sống.

- Có 2 nhóm SV:

+ Sinh vật biến nhiệt: nhiệt độ cơ thể phụ thuộc vào nhiệt độ MT, gồm ĐV không xương sống, cá, ếch nhái, bò sát, nấm, vi khuẩn, TV

+ Sinh vật hằng nhiệt: nhiệt độ cơ thể không phụ thuộc vào nhiệt độ MT, gồm Chim, thú và người. SV hằng nhiệt có khả năng chịu đựng sự thay đổi của MT cao hơn vì có cơ thể tự điều hòa thân nhiệt.

II/ Ảnh hưởng của độ ẩm lên đời sống sinh vật:

- Thực vật và động vật đều mang những đặc điểm hình thái thích nghi với môi trường có độ ẩm khác nhau.

- TV chia làm 2 nhóm: thực vật ưa ẩm và chịu hạn.

- ĐV chia làm 2 nhóm: động vật ưa ẩm và ưa khô.

Bài 44: Ảnh hưởng lẫn nhau giữa các sinh vật

I/ Quan hệ cùng loài:

a. Quan hệ hỗ trợ: Gồm:

- Cộng sinh: là sự hợp tác cùng có lợi giữa hai loài sinh vật.
- Hội sinh: là sự hợp tác giữa 2 loài sinh vật, một bên có lợi còn bên kia không có lợi cũng không có hại.

b. Quan hệ đối nghịch: Gồm:

- Cạnh tranh: các sinh vật khác loài tranh giành nhau thức ăn, nơi ở, điều kiện sống khác của môi trường, các loài kìm hãm sự phát triển của nhau.
- Kí sinh, nửa kí sinh: là sinh vật sống nhờ trên cơ thể sinh vật khác, lấy các chất dinh dưỡng, máu từ sinh vật đó.
- Sinh vật ăn sinh vật khác: gồm: động vật ăn thực vật, động vật ăn thịt, thực vật bắt sậu bọ, ...
- Quan hệ ức chế cảm nhiễm: sinh vật này tiết chất độc để giết sinh vật khác (tảo giáp tiết chất độc vào nước có thể làm chết tôm, cá nhỏ, ...)

❖ Sự khác nhau chủ yếu giữa quan hệ hỗ trợ và quan hệ đối địch ?

- Quan hệ hỗ trợ là mối quan hệ có lợi hoặc ít nhất không có hại cho tất cả các sinh vật.
- Quan hệ đối địch: một bên sinh vật có lợi, bên kia bị hại hoặc cả hai bên cùng có hại.

II/ Quan hệ khác loài:

QUAN HỆ		Đặc Điểm	Ví Dụ
HỖ TRỢ	Cộng sinh	- 2 bên cùng có lợi - Tách nhau ra → yếu hoặc chết	- Cộng sinh giữa tảo và nấm thành địa y - Vi khuẩn trong rễ cây đậu - Trùng roi trong ruột mối

	Hội sinh	- 1 bên có lợi - 1 bên không có lợi cũng không có hại	- Địa y bám trên cành cây - Cá ép bám vào rùa biển - Hải quỳ trên mai cua - Sâu bọ trong tổ kiến, mối
ĐỐI ĐỊCH	Cạnh tranh	- 2 bên giành nhau chất dinh dưỡng, nơi ở	- Cỏ dại và lúa - Dê và bò cùng ăn trên 1 cánh đồng
	Ký sinh – nửa ký sinh	Loài này sống bám trên loài khác, hút máu, chất dinh dưỡng từ ký chủ	- Rận, ve trên mình trâu, bò, chó - Giun sán trong ruột người - Tầm gửi trên cây gỗ - Dây tơ hồng trên cây chủ
	Sinh vật ăn sinh vật khác	ĐV ăn thịt, ĐV ăn thực vật, thực vật ăn sâu bọ	- Hổ ăn thỏ, ngựa ăn cỏ, cây nấm áp bắt sâu bọ